

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра Економічної кібернетики та інформаційних технологій

Допущено до захисту

Завідувач кафедри
проф. Якуб Євгеній Соломонович
“ ____ ” _____ 20 ____ р.

ВИПУСКНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності Економічна кібернетика

за темою:
Дослідження шляхів поліпшення кримінальної обстановки в великих містах

Виконавець

студент Обліково-економічного факультету
Бороган Сергій
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник

ст. викладач

(науковий ступінь, вчене звання)
Беляєв Леонід Васильович
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2019

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЗЛОЧИННОСТІ У ВЕЛИКИХ МІСТАХ	8
1.1 Основні характеристики кримінальної обстановки і пов'язаних з нею понять. Показники, що використовуються в оцінці кримінальної обстановки	8
1.2 Вплив кримінальної обстановки на економічну ситуацію в регіоні	17
1.3 Кримінальна обстановка в Одесі. Фактори, що впливають на кримінальну обстановку	20
РОЗДІЛ 2. БОРОТЬБА З ВУЛИЧНОЮ ЗЛОЧИННІСТЮ, ЯК СПОСІБ ПОЛІПШЕННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ОБСТАНОВКИ	23
2.1. Зарубіжний та вітчизняний досвід боротьби зі злочинністю в мегаполісах	23
2.2. Вулична злочинність і способи боротьби з нею. Патрулювання, зовнішнє спостереження	33
РОЗДІЛ 3. ДОСЛІДЖЕННЯ ЗАСОБІВ БОРОТЬБИ З ВУЛИЧНОЮ ЗЛОЧИННІСТЮ ЗАСОБАМИ ІМІТАЦІЙНОГО МОДЕЛЮВАННЯ	39
3.1. Характеристика засобів імітаційного моделювання	39
3.2. Розробка імітаційної моделі на основі прототипу	47
3.3. Результати моделювання	52
ВИСНОВКИ	58
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	61

Вступ

Проблема злочинності завжди займала одне з перших місць серед найбільш гострих проблем, що турбують громадську думку.

У другій половині XX в. в різних державах її ставили по значущості на друге-третє місце. Про неї, як правило, висловлюються всі, вважаючи, що її вирішення потрібно всім. Більшість політиків, які прагнуть до влади, перш за все, обіцяють покінчити з розгулом злочинності. Виступи політиків, громадських діячів, матеріали засобів масової інформації завжди сприймаються з живим інтересом. Це зрозуміло, оскільки зачіпаються життєво важливі питання, що стосуються кожної людини. При цьому, як правило, висвітлюється найбільш очевидне в проблемі злочинності, помітне багатом, нерідко висловлюються погляди, досить поширені в громадській думці, тут же пропонуються певні рішення. Ці рішення на перший погляд здаються і цілком радикальними, і реалізованими в короткий термін. Але досвід показує, що такого роду прості рішення лише на дуже нетривалий час змінюють стан справ, потім злочинність бере своє: змінюються лише форми кримінальної поведінки або місця вчинення злочинів. Фахівці в галузі боротьби зі злочинністю, кримінологи ретельно вивчають подібні виступи і публікації, оскільки вони дозволяють отримувати інформацію про нові, часом несподівані аспекти проблеми, про громадську думку, про нестандартні пропозиції.

Однак, ці публікації і виступи нефахівців загрожують небезпекою створення ілюзії, ніби вся проблема злочинності зводиться до лежачих на поверхні явищ, а аналіз злочинності та її причин не вимагає спеціальних знань. Багато хто вважає, що покінчити зі злочинністю можна, керуючись лише здоровим глуздом — буденною свідомістю, не вивчаючи та не враховуючи весь накопичений у даному відношенні людський досвід. Причому нерідко відкидаються наукові рекомендації та ігноруються навіть вимоги закону з посиланнями на надзвичайність. Однак, через короткий час в

цих випадках злочинність знову зростає і стає ще більш небезпечною, ніж раніше, оскільки її причини зберігаються. На зміну затриманим, заарештованим злочинцям приходять нові особи, що знаходилися і діяли в таких же соціальних умовах, що і раніше здійснювали злочини люди. Про необґрунтовану жорстокість в боротьбі зі злочинністю, порушення законності довго пам'ятають правопорушники, їх рідні і близькі.

У таких випадках відбувається відчуження населення від влади, воно відмовляється від співпраці з нею в боротьбі зі злочинністю. А без допомоги населення успіх тут неможливий. Але те, що очевидно фахівцям-кримінологам у всьому світі, що закріплено навіть у ряді міжнародно-правових документів, до сих пір нерідко огульно відкидається дилетантами. Не можна також забувати про те, що правоохоронна діяльність здійснюється в основному тоді, коли вже є десятки тисяч покалічених і вбитих, матеріальний збиток обчислюється величезними цифрами. А попереджувальна діяльність спрямована саме на те, щоб цього не допустити.

Значення попередження злочинів відзначали ще Платон та Аристотель, потім Монтеस्क'є та Беккарія, Вольтер та К. Маркс, інші мислителі. «Краще попереджувати злочини, ніж карати за них. Це становить мету будь-якого якісного законодавства, яке, по суті, є мистецтвом вести людей до найвищого щастя або до можливо меншого нещастя, якщо міркувати з точки зору співвідношення добра і зла в нашому житті », – писав Чезаре Беккарія.

У суспільстві з високим рівнем злочинності величезні кошти витрачаються на системи охорони людей, майна, громадського порядку, на забезпечення системи викриття і покарання численних злочинців. І все менше коштів залишається на своєчасне надання соціальної допомоги потребуючим в ній дітям, сім'ям, які мають дітей, іншим суб'єктам, на освіту і культуру.

В результаті створюється замкнуте коло: така ситуація призводить до становлення на злочинний шлях все нових та нових людей і до розширення правоохоронної системи, витрат на неї все більш масштабних коштів.

Дивлячись на проблему в такому розрізі, стає очевидно, що в сучасному суспільстві проблема попередження злочинності висувається на перше місце.

Кримінологи вивчають злочинність в сучасному суспільстві, причини та можливості виникнення злочинності, способи попередження та боротьби з нею.

У даній роботі автор розгляне проблеми і особливості попередження злочинів органами внутрішніх справ на прикладі злочинів, скоєних в місті Одеса.

Весь уклад життєдіяльності великих і особливо надвеликих міст, таких, як Одеса, породжує комплекс обставин, які накладають свій відбиток на таке складне соціальне явище, як злочинність і формують своєрідний кримінальний вигляд великих міст. Це своєрідність проявляється не тільки в кількісних характеристиках криміногенної обстановки, що складається в них, а й в якісних змінах таких понять, як злочинність в широкому сенсі слова, злочин, особистість злочинця, також в наборі факторів, що обумовлюють кримінологічну специфіку зазначених понять. Незважаючи на значне поліпшення криміногенної обстановки в Одесі в цілому, вона все ж залишається сприятливим середовищем для злочинності, особливо з огляду на той факт, що останнім часом основні характеристики злочинності зазнали значних змін, як і сама система профілактики злочинності.

На думку автора, дані зміни викликані не тільки необхідністю посилення окремих напрямків, які раніше не видавалися такими актуальними для Одеси (наприклад, профілактика бродяжництва та жебрацтва, поширення наркоманії, проституції, особливо серед неповнолітніх осіб), а й зміною структури профілактичної діяльності, системи органів, що її здійснюють.

Хотілося б звернути увагу на те, що до раніше відзначалися основних параметрів злочинності в Одесі, що відмічені раніше, а саме: переважна частка майнових злочинів перед насильницькими, зокрема крадіжок; високий відсоток посадових, економічних злочинів, слід додати інші, особливо чітко проявилися останнім часом, такі як: зростання злочинності приїжджих;

значно вища частка (в порівнянні з іншими містами) організованою і професійною злочинністю; корупція; велике число злочинів, що викликають підвищений суспільний резонанс і вимагають, тому зосередження сил і засобів правоохоронних органів та шкодують боротьбі зі звичайними злочинами (наприклад, терористичні акти); нерівномірність картини злочинності по районах і округах; значне число злочинів, вчинення яких починається або закінчується в Одесі і які носять міжрегіональний або навіть міждержавний характер; умови, що сприяють тривалій безконтрольній діяльності «тіньових» економічних структур; концентрація мігрантів та інших груп підвищеного кримінального ризику; привабливість умов для фонового контингенту криміналітету (бродяг, жебраків, наркоманів, повій); широкі можливості реалізації фальсифікованих товарів, обману споживачів та інших господарських злочинів.

Тому в таких містах, як Одеса, попередження злочинності має важливе значення для суспільства, отже, дана тема є актуальною на сьогоднішній день.

Об'єктом дослідження даної роботи є вплив вуличної злочинності на інвестиційну привабливість м. Одеса.

Предмет дослідження даної роботи – комплекс організаційно-правових та кримінологічних проблем, що вирішуються органами внутрішніх справ при організації роботи з попередження вуличної злочинності в м. Одеса.

Метою написання даної роботи є розробка імітаційної моделі боротьби з вуличною злочинністю для дослідження шляхів підвищення інвестиційної привабливості м. Одеса.

В рамках досягнення поставленої мети були вирішені такі завдання:

1. узагальнено поняття «злочинності» в надвеликих містах використовуючи спеціальну навчальну літературу і законодавчі акти;
2. виявлено основні кримінологічні особливості злочинності в місті Одеса (рівень, структура, динаміка);

3. проаналізовано сучасні підходи до моделювання соціально-економічних процесів;

4. розроблено імітаційну модель, що описує роботу патрульної поліції на обраній ділянці мікрорайону «Черемушки», на підставі існуючого прототипу;

5. на підставі комп'ютерного експерименту надані рекомендації щодо поліпшення кримінальної обстановки в мікрорайоні;

6. проаналізовано вплив кримінальної складової на інвестиційну привабливість міста.

Структурно дипломна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаної літератури та додатків.

Для розв'язання поставлених завдань в роботі були використані наступні методи:

- бібліографічно-описовий;
- теоретичного узагальнення;
- агентного моделювання;
- графічний;
- метод аналізу та синтезу.

При написанні даної роботи були досліджені статистичні дані, надані на сайті Головного управління статистики в Одеській області, була використана наукова література і навчальна література.

Висновки

За підсумками проведеного дослідження, можна зробити ряд висновків. Завжди і всюди злочинність відбивала в собі якісь межі суспільства. Змінюється суспільство – змінюється злочинність. Наше суспільство дуже сильно змінилося за останні п'ять – сім років. Так само сильно змінилася злочинність. Тим часом методи вивчення злочинності, як і методи реагування на злочинні прояви, залишилися колишніми. Це призвело до того, що ми не тільки не можемо ефективно протидіяти злочинній активності наших громадян, але і не знаємо навіть в належній мірі самою злочинність.

Статистика показує стійке, хоча і невелике, зниження злочинності за останні рік-півтора. Одночасно статистика так само показує стійке зростання тяжких та особливо тяжких злочинів, хоча споконвіку тяжкі злочини росли більш повільними темпами, ніж загально кримінальні злочини.

Статистика стверджує, що росте розкриття злочинів. Соціологічні опитування показують, що зростає невдоволення громадян роботою міліції, всіх правоохоронних органів і особливо швидкими темпами зростає психологічна тривожність громадян, що бояться відвертого розгулу злочинності. Такі взаємовиключні посилення дозволяють зробити однозначний і достовірний висновок про недоброякісності нашої кримінальної статистики. Не знаючи в належній мірі такого складного соціального явища, яким є сучасна злочинність, просто нерозумно розраховувати на високу ефективність заходів протидії. Нехай це не здається дивним, але починати треба з вивчення злочинності. Справа в тому, що, не знаючи об'єктивної картини, просто неможливо виробити адекватних заходів реагування. Відкритість, доступність або гласність у сфері кримінальної статистики не є сусідами з об'єктивністю. Сьогодні вже практично ніхто не ставить під сумнів тезу, що офіційна статистика відображає лише саму верхівку айсберга, а саме те, що ніяк не піддається приховуванню або те, що ніяк неможливо не врахувати. Крім об'єктивної картини злочинності необхідно

ретельно вивчати тенденції злочинності. Ми повинні знати, куди ми йдемо і що нас чекає далі, в якому стані буде жити нинішнє покоління людей.

Сьогодні дослідники нараховують до двох десятків тенденцій злочинності. Найбільш часто вказується на зростання організованості, озброєності, насильницької злочинних проявів при дуже високому ступені їх латентизації.

Метод імітаційного моделювання що обрано в роботі може бути застосований при вивченні шляхів поліпшення кримінальної ситуації у мегаполісах. Перевагою застосування агентного метода є гнучкість, наочність та зрозумілість.

Розроблена в роботі модель адекватно описує поведінку злочинця та здатна надати якісну характеристику діяльності поліції.

Недоліком моделі є незмінний темп руху прохожих протягом доби та хаотичний характер пересування вулицями міста.

Факторами інвестиційного ризику є: політичні, економічні, соціальні, кримінальні, екологічні, фінансові та законодавчі фактори. дані фактори є якісними показниками можливої втрати інвестицій в регіоні, або ж можуть показувати отримання доходу. На дані чинники звертається вкрай пильну увагу з боку бізнесменів, які можуть бути потенційними інвесторами регіону.

Для ефективного розвитку регіону вкрай важливо збалансованість показників впливають на інвестиційний потенціал регіону, так як між ними існує тісний зв'язок і взаємозалежність, оскільки при окремому розвитку кожного з них не буде досягнуто синергетичний ефект, і рейтинг інвестиційної привабливості НЕ буде підвищуватися.

Прикладом цього може служити регіон з розвиненою ресурсно-сировинної бази, але низькою інфраструктурою і трудовою основою, що відлякає інвестора. Адже він не має наміру створювати для регіону відсутні складові. Основна задача інвестора це вкладення в уже добре налагоджений механізм роботи регіону.

Виходячи з цього, уряд регіону має в першу чергу замислитися над питанням мобілізації всіх існуючих галузей і ресурсних баз, які вже присутні в регіоні, налагодити їх роботу, а вже далі замислитися над питанням залучення необхідних інвестицій ззовні.

Список використаних джерел

1. Александров Г.А. Коррупционная и криминальная составляющие в факторах, обуславливающих инвестиционный климат региона / Г.А. Александров , И.В. Вякина, Г.Г. Скворцова // Региональная экономика – 2017. – № 3 (06). – С. 10–22.
2. Алімов С.Б., Антонов-Романовський Г.Л. Кримінологічне значення вивчення конфліктності / Актуальні проблеми права та кримінології. К., 2018. - С. 61-67.
3. Антонян Ю.М. Наказание и исправление преступников. М., 2017. – С. 37.
4. Антонян Ю.М. Преступность среди женщин. М., 2017. – С. 360.
5. Беккариа Ч. О преступлениях и наказаниях. М., 2015. С. 123.
6. Борщев А.В. Практическое агентное моделирование и его место в арсенале аналитика / / Exponenta Pro, № 3-4, 2004.
7. Васильев В.Л. Юридическая психология. Л., 2017. - С. 36.
8. Вітлінський В.В. Моделювання економіки: Навч. посібник. –К.: КНЕУ, 2003.- 238с.
9. Головне управління статистики в Одеській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.od.ukrstat.gov.ua/>
10. Горшенин Л.Г. Анализ поведения людей и методика моделирования предполагаемой ситуации. М., 2018. - С. 3.
11. Грішнова О. А. Економіка праці та соціально-трудові відносини : підручник / О. А. Грішнова. — 4-те вид., оновлене. — К.: Знання, 2009. — 390 с.
12. Зурушев А.К. О социальных условиях и причинах криминального насилия // Российский следователь. 2018. №15 - С. 30.
13. Карпов Ю. Имитационное моделирование систем. Введение в моделирование с AnyLogic 5. -СПб.: БХВ-Петербург. 2005 – 325-340с.
14. Ковалев М.І. Основи кримінології. К., 2017. - С. 62-63.

- 15.Ковбенко Н.Д. Причины и условия, детерминирующие мошенничество // Российская юстиция. 2018. №3 - С.45-47.
- 16.Козаченко И.Я., Корсаков К.В. Криминология. М., 2018. - С. 140.
- 17.Косарев В.Н. Причины и условия преступности: проблемы на современном этапе развития криминологии // Современное право. 2018. №10 - С. 96.
- 18.Костенко А.Н. Криминальный произвол. Социология воли и сознание преступника. Киев. 2016. - С. 20.
- 19.Кудрявцев В.Н. Причины конкретного правонарушения // Вітчизняна юстиція. 2017. №22 - С. 6.
- 20.Кудрявцев В.Н. Социальные и психологические проблемы борьбы с международным терроризмом. М., 2017. – С. 63.
- 21.Кузнецов Ю.А. Применение пакетов имитационного моделирования для анализа математических моделей экономических систем. –Нижний Новгород, 2007. – 99 с.
- 22.Курс української кримінології. - К., 2016. - С.171.
- 23.Ларичев В.Д. Преступления в сфере кредитования. М., 2016. – С. 159.
- 24.Литвинов В.И. Корыстные посягательства на личную собственность и их предупреждение. Минск. 2019. - С. 109.
- 25.Максимов С.В. Основы противодействия коррупции. М., 2017. – С. 37.
- 26.Населення України 1990–2015 гг. Державна служба статистики України. Офіційний сайт. [Електронний ресурс]. –Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2007/ds/nas_rik/nas_u/nas_rik_u.html
- 27.Овчинский В.С., Эминов В.Е., Яблоков Н.П. Основы борьбы с организованной преступностью. М., 2016. – С. 202.
- 28.Сидоренко В.Н. Имитационное моделирование в науке и бизнесе: подходы, инструменты, применение / В.Н. Сидоренко, А.В. Красносельский // Моделирование и анализ бизнес–процессов. – 2009. – № 2 (08). – С. 52–57.

- 29.Томашевський В.М. Імітаційне моделювання систем і процесів: Навч. посібник. - К.: ІСДО, 1994. - 124 с.
- 30.Форрестер Дж. Динамика развития города: Пер. с англ. — М.: Прогресс, 1974. — 281с.
- 31.AnyLogic. Официальный сайт [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.anylogic.com.